

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır.

№ 02 (1642) 31 yanvar 2017 - ci il

Qiyməti 50 qəpik

Regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının üçüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak edib

Yanvarın 30-da Heydər Əliyev Mərkəzində "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının üçüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak edib.

Dövlətimizin başçısı konfransda giriş nitqi söylədi.

Sonra iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev, kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov, Azərbaycan Meyvə və Tərəvəz İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının sədri Bəşir Quliyev, Fındıq İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının sədri İsmayıl Orucov, Şərab İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının sədri Elçin Mədətov, Azərbaycan Turizm Assosiasiyasının rəhbəri Nahid Bağirov, Balıq yemi istehsalı zavodunun direktoru Zaur Salmanov çıxış etdilər.

Dövlətimizin başçısı konfransda yekun nitqi söylədi.

BU SAYIMIZDA

BÖYÜK ELMİ ŞURADA 2

20 Yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsi yad edilib 3

ATU-nun tələbəsi Prezident yanında Gənclər Fondunun keçirdiyi VIII qrant müsabiqəsinin qalibi olub

5

4 **ATU-nun prorektoru görkəmli alim Əziz Əliyevin xidmətləri haqqında çıxış edib**

Qayıdan qırtlaq siniri cihazının tətbiqi ilə aparılan uğurlu əməliyyat

5

Sinir mənşəli pozğunluğun həzm sistemi orqanlarında yaratdığı problemlər və həkim tövsiyəsi

6

Türkmənistan gəncləri ATU-nun rezidenti olmaq istəyir

4

Şəkər xəstəsinin ayağından 2 litr irin çıxarıldı 5

Yanvarın 30-da Böyük Elmi Şuranın növbəti yığıncağını açan ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli gündəlikdə duran məsələlərin müzakirəsindən öncə Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin direktoru, professor Qalib Qarayevi və IV daxili xəstəliklər kafedrasının müdiri, professor Əlihüseyn Hidayətovu 70 illik yubileyləri münasibətilə təbrik etdi.

Bundan sonra "Azərbaycan Tibb Universitetinin Elmi-Tədqiqat Mərkəzində 2016-cı il ərzində yerinə yetirilən elmi-tədqiqat işlərinin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələr" barədə mərkəzin direktoru, professor Qalib Qarayevin hesabatı dinlənilədi. Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin patoloji proseslərin modelləşdirilməsi, eksperimental cərrahiyyə, biokimya, farmakologiya, toksikologiya, morfologiya, immunologiya, elektron mikroskopiyası, bioloji fəal maddələrin sintezi, eksperimental endokrinologiya şöbələrindən, direktorluq, mühasibat, vivarium bölmələrindən, mühəndis-texniki qruplarından ibarət olduğunu diqqətə çatdıran Q.Qarayev bildirdi ki, burada çalışan 108 nəfərdən 37 nəfəri elmi işçi, 19 nəfəri baş laborant, qalanları texniki və yardımçı işçilərdir. Elmi işçilərin 5 nəfəri elmlər doktoru, 16 nəfəri isə fəlsəfə doktorudur.

"Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin əsas vəzifələrindən biri də müxtəlif müəsisələrdən ezam olunan əməkdaşlara elmi, metodik və texniki kömək göstərməkdir" - deyən məruzəçi bu istiqamətdə üzərlərinə düşən vəzifə borclarını yerinə yetirdiklərini vurğuladı: "Əməkdaşlarımız hesabat ili dövründə Səhiyyə Nazirliyinin 3 idarəsindən ezam olunan 3 nəfərə, Azərbaycan Tibb Universitetinin 16 kafedrasından ezam olunan 23 nəfərə, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 3 institutundan ezam olunan 4 nəfər əməkdaşa elmi-tədqiqat işinin yerinə yetirilməsində elmi, metodik və texniki kömək göstərmişlər. Onlardan 7 nəfəri elmlər doktoru, 17 nəfəri fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün tədqiqat işləri aparmışdır".

Burada tədqiqat işi aparan aspirantlara xüsusi diqqət yetirildiyini söyləyən Q. Qarayev Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin maddi texniki bazasının möhkəmləndirilməsinin ötən illərdə olduğu kimi bu il də universitet rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olduğunu dedi.

Mərkəzin direktoru 2011-ci il hesabatında elektron mikroskopu ilə bağlı olaraq ünvanlarına yönəldilən problemin professor Eldar Qasımovun layihəsi əsasında Azərbaycan Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondundan udulan vəsait hesabına artıq öz həllini tapdığını da diqqətə çatdırdı: "Bu gün Elektron mikroskopiyası şöbəsi professor Eldar Qasımovun rəhbərliyi altında dünya standartlarına cavab verəcək səviyyədə fəaliyyət göstərir. Mən bu yüksək tribunadan Eldar müəllimə çəkdiyə zəhmətə görə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Mənim üçün yeni metodlar nəinki Elmi-Tədqiqat Mərkəzinə ezam olunanların, eyni zamanda mərkəzin əməkdaşlarının da geniş miqyaslı tədqiqat işləri aparmasına şərait yaratmışdır. Əvvəlki illərdən fərqli olaraq biz daha dəyərli və geniş əhatəli tədqiqat işləri planlaşdırmışıq. Bu işləri planlaşdırarkən biz əsasən praktik səhiyyənin bu günə olan tələbatını nəzərə almışıq".

Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin əməkdaşlarının 2015-ci ildə elan olunan "Universitet qrantı müsabiqəsi"ndə iştirakını daha uğurlu hesab edən Q.Qarayev bildirdi ki, müsabiqəyə təqdim olunan layihələrdən üçü müsabiqənin qalibi olmuş və həmin layihələrdən büdcəyə 300 min manat məbləğində vəsait daxil olmuşdur. Həmin vəsait hesabına 21 nəfər əməkdaşın aylıq əmək haqqına

genişləndirilmişdir".

Qazanılan uğurların bütövlükdə böyük bir elmi potensiala və kifayət qədər maddi-texniki bazaya malik olan elmi mərkəzin tam fəaliyyət gücü olmadığını etiraf edən Q. Qarayev öz həllini gözləyən problemlərdən də danışıdı: "Dünya alimləri ilə mütəmadi əməkdaşlıq demək olar ki,

matoloji və cərrahi profilli kafedralar istisna olmaqla kliniki kafedralarla mərkəz arasında əlaqələrin aşağı səviyyədə olduğunu söylədi. Növbəti illərdə istər terapevtik, istərsə də pədiatrik və cərrahi profilli kafedraların Elmi Tədqiqat Mərkəzinin mövcud imkanlarından istifadə üçün əlaqəli mövzuların planlaşdırılmasına xü-

dövrün tələbatı kimi səciyyələndirdi.

Hətta gələcəkdə mərkəzin nəzdində rezidentlərə nəzarət edən hansısa bir qurumun yaranma ehtimalını da şura üzvlərinin nəzərinə çatdırdı.

Yekun nitqində digər məsələlərə də aydınlıq gətirən G.Gəraybəyli universtetdə nizam-intizam məsələ-

BÖYÜK ELMİ ŞURADA

müəyyən miqdarda vəsait əlavə edilmiş, 15 adda yeni avadanlıq və reaktiv dəstləri alınaraq mərkəzin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmişdir.

Azərbaycan Tibb Universitetinin I cərrahi xəstəliklər kafedrasının müdiri, AMEA-nın müxbir üzvü, professor N.Bayramovun mürciəti əsasında rezidentlər üçün eksperimental I cərrahiyyə şöbəsində təlim otaqlarının yaradıldığını söyləyən məruzəçi biokimya şöbəsində də ro-

yx dərəcəsindədir. Respublikanın daxilində müvafiq elm sahələri ilə inteqrasiya istənilən səviyyədə deyildir. Hesabat ilində əməkdaşlarımızın hazırladığı elmi məqalələr Münhen, London, Belqorod, Stavropol, Kazan, Moskva, Yalta, Pyatiqorski, Doqamıs və Praqada keçirilən elmi simpoziumların materiallarında, Avropanın bir çox məşhur jurnallarında çapdan çıxsada, biz, bizi tam qane etmir".

tasiya xarakterli təlim kursları təşkil etməyin mümkünlüyünü vurğuladı.

"Sabahın alimləri" layihəsi çərçivəsində Elmi-Tədqiqat Mərkəzində professor R.Axundov və dosent R.Cəfərovanın rəhbərliyi altında hazırlanan məruzələrin gümüş və bürünc medallara layiq görüldüyünü diqqətə çatdıran Q.Qarayev mərkəzdə çalışan əməkdaşların Milli Elmlər Akademiyasının 2016-cı ildə təşkil etdiyi Elm Festivalında da fəal iştirakından söhbət açdı.

Eyni zamanda mərkəzin əməkdaşlarının ekspertiza işlərində fəallıq göstərdiyini deyən Q.Qarayev digər məsələlərə də toxundu. Artıq 22 ildir ki, mütəməm nəşr olunan və həcminə görə tibb jurnalları içərisində ön sırada duran "Sağlamlıq" elmi-praktik jurnalının fəaliyyətinə xüsusi diqqət çəkdi: "Tərtibatı mərkəzin əməkdaşları tərəfindən aparılan jurnal 2006-cı ildən stabil olaraq 500 tirajla 204 səhifə həcmində nəşr olunaraq dünyanın 14 ölkəsinə yayılır. Özünün müstəqil internet saytı olan jurnala Rusiya, Ukrayna, Türkiyə, Özbəkstan, Gürcüstan və digər ölkələrdən məqalələr daxil olur və onlar jurnalın səhifələrində işıq üzü görür. 2009-cu ildən bəri jurnalın maraq dairəsi daha da

susi önəm verməsini məqsəduyğun saydı.

İnsan anatomiyası kafedrasının professoru Mübariz Allahverdiyev Elmi-Tədqiqat Mərkəzinə mürciət edən kafedralar üçün əlverişli şərait yaradılmasından, çalışdığı kafedra ilə mərkəz arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsindən söz açaraq qeyd etdi ki, son 10 ildə kafedranın 5 nəfər əməkdaşı doktorluq, 6 nəfər əməkdaşı isə fəlsəfə doktorluğu işini bu mərkəzdə başa çatdırıb. "Elmdə qazanılan kiçik bir fakt da elmi zənginləşdirə bilər" fikrini sitat gətirən professor beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi məqsədilə bir informasiya qrupunun yaradılmasına ehtiyac olduğunu dedi.

Məruzə və çıxışlarda səslənən fikirləri yekunlaşdıran rektor dəyişən dünyada böyük tədqiqatlara daha çox üstünlük verildiyini, hansısa bir müəllif tərəfindən yazılan elmi işə nadir hallarda rast gəldiyini vurğuladı. Hərtərəfli, eyni zamanda çox lakonik məruzədə və çıxışlarda toxunulan bir neçə məqama münasibətini açıqlayan universitetin rəhbəri kafedralarası tədqiqatların

lərinin hazırkı durumuna toxunaraq daha sərt mövqə sərgilədi: "Hər bir iş, hər bir əmək, hər bir tərəqqi nizam-intizamdan başlayır. Nizam-intizam olmadan heç bir yüksək nəticədən danışmağa dəyməz. Bəzi kafedralarımızda nizam-intizamın qənaətbəxş olmadığını siz də bilirsiniz, mən də. Universitetin Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Cahangir Qasımova bir müddət əvvəl ciddi tapşırıq vermişəm ki, "birdəfəlik yoxlamalar" dayandırılınsın. Çünki belə yoxlamalar zamanı əməkdaşlar bir neçə gün ərzində hamılıqla işə cəlb olunur, müəyyən vaxtdan sonra yenə boşluq yaranır. Sistemli tədbirlər görülməyə qədər ənənəvi yoxlamaların mütəməm olaraq aparılacağını bəyan edirəm. Elmi şuranın üzvləri qarşısında bir daha xatırladığım ki, bu yoxlamalar Cahangir Qasımovun şəxsi təşəbbüsü deyil. Heç kəs ona zəng edərək "bu nədir, ildırım şəklinə gəldiniz, yoxladınız, imkan vermədiniz..." deməsin".

Yoxlamaların nəticələri haqqında ona dərhal məruzə olunmasını tələb edən rektor bildirdi ki, nəticələr Həmkarlar İttifaqı

vəziyyəti üzərində ayrıca dayandı. Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin imkanlarından eyni kafedraların yararlandığını bildirərək qeyd etdi ki, kafedraların daha geniş arsenalı mərkəzə cəlb olunmalı, kafedralar arasında olan tədqiqatlar da burada həyata keçirilməlidir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının bir neçə institutunun mərkəzlə birgə layihələrinin olmasını, bu istiqamətdə işlərin daha da genişləndirilməsi müsbət qiymətləndirən G.Gəraybəyli elektron mikroskopdan səmərəli istifadənin vacibliyini də önə çəkdi. Bir neçə ay bundan qabaq elektron mikroskopiyası şöbəsində olarkən gəldiyi qənaəti şura üzvləri ilə bölüşərək bildirdi ki, şöbənin potensialının 20, bəlkə də daha az faizindən istifadə olunur. Ona görə də təkcə təməl, baza kafedraların yox, kliniki kafedraların da elektron mikroskopdan istifadə etməklə elmi-tədqiqat işləri aparmasını məsləhət gördü.

Beynəlxalq inteqrasiya imkanlarının getdikcə artdığını vurğulayan rektor əməkdaşlarımızın xarici grant layihələrində iştirakını, dünyanın qabaqcıl elmi mərkəzləri ilə əlaqələrin qurulmasını, eləcə də rezidentlərin elmi işlərə cəlb olunmasını müasir

Komitəsinə də müzakirə olunsun və konkret tədbirlər görülsün. Eyni zamanda görülməli tədbirlər universitetin qəzetində işıqlandırılınsın və bu barədə kafedra əməkdaşları məlumatlandırılınsın. Dəfələrlə eyni mənzərənin üzə çıxdığı kafedralarda gün ərzində bir dəfə deyil, lazım gələrsə 3 dəfə: səhər, işin ortasında və işin sonunda yoxlama aparılmasını tövsiyə edən rektor öz vəzifəsinin öhdəsindən gələ bilməyən kafedra müdirlərinin ciddi cəzalandırılacağını da vurğuladı.

Sonda normal fiziologiya kafedrasının müdiri, professor Arif Məmmədovun Milli Aviasiya Akademiyası tərəfindən AMEA-nın müxbir üzvlüyünə namizədliyini dəstəkləyən elmi şura gənc kadrların rəhbər vəzifələrə irəli çəkilməsi prinsipini nəzərə alaraq kafedra müdiriliyindən azad olunmasını xahiş edən III cərrahi xəstəliklər kafedrasının müdiri, professor Məmməd Nəsirovu həmin kafedraya məsləhətçi-professor seçdi.

ATU-nun Stomatoloji Klinikasının adının dəyişdirilərək ATU-nun Tədris Stomatoloji Klinikası adlandırılmasını da təsdiqləyən elmi şura müsabiqə məsələlərini həll etməklə öz işini yekunlaşdırdı.

◆ **Azərbaycanda baş verən Qanlı Yanvar faciəsindən 27 il ötür. Bu müddət ərzində şəhid məzarları zamanın qan yaddaşına köçür, xalqımızın müqəddəs and yerinə çevrilərək ehtiramla yad olunur.**

Yanvarın 18-də Respublikamızın hər yerində olduğu kimi Azərbaycan Tibb Universitetində də 20 Yanvar faciəsinin 27-ci ildönümünə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilib. Toplantı iştirakçıları ilk öncə universitet şəhərciyində torpaqlarımızın azadlığı və bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhid tələbələrin xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edərək önünə tər çiçəklər düzüb. İgid Vətən övladlarının ruhunu bir

işlər görülüb. Məhz onun təşəbbüsü ilə ilk dəfə bu hadisəyə hüquqi-siyasi qiymət verilib, şəhidlərin xatirəsinin əbədləşdirilməsi üçün ulu öndər mühüm sənədlər imzalayıb. Ümummillə lider Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən möhtərəm prezidentimiz cənab İlham Əliyev Vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən insanların əziz xatirəsinin daim anılması, onların ailələrinin sosial rifah halının yüksəldilməsi, mənzilməişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində və bir sıra əhəmiyyətli tədbirlərin həyata keçirilməsinə göstərişlər verib.

Sonra ATU-nun III cərrahi xəstəliklər kafedrasının müdiri, professor Məmməd Nəsirov çıxış edərək qanlı Yanvar olaylarının şahidi kimi

QAN YADDAŞIMIZ

işçilərinə də atəş açıldığını söyləyən natiq Tibb Universitetinin müəllim və tələbələrinin fədakarlığını da xüsusi qeyd edib: "Əməliyyat önü palatalarda və bütövlükdə əməliyyat bloku kunda çoxlu xəstələr vardı. Növbəti əməliyyat başlayanda artıq işıqlar söndürülmüşdü. Bu zaman biz tələbələrin və tibb işçilərinin köməyi ilə lampa və şam işığında əməliyyat etməli olduq. Həkimlər hətta qəzeti yandıraraq onun işığında əməliyyat aparırdılar. Qorxu yox idi ki, birdən oksigen balonu partlaya bilər. Bu ərazidə yaşayan əhali və yataqxanada qalan tələbələrimiz xəstələrin daşınmasında və əməliyyatın aparılmasında bizə yaxından kömək etdilər. Bu insanlar həmin gün səhərə qədər və ondan sonrakı günlərdə də könüllü qanvermə aksiyası keçirdilər.

Tibb Universitetində 20 Yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsi yad edilib

dəqiqəlik sükutla yad ediblər.

Sonra ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli 20 Yanvar hadisələri zamanı baş vermiş dəhşətlərdən söhbət açaraq həmin gün qəhrəman Azərbaycan xalqının igid övladlarının göstərdiyi şücaətlərdən danışdı. O, qeyd edib ki, Azərbaycan xalqı öz müstəqilliyini asan yolla qazanmayıb, bu yol xalqımıza çətinliklər və faciələr hesabına başa gəlib.

Sözünə davam edən G. Gəraybəyli ötən əsrin 90-cı ilində ölkəmizin müstəqilliyi və azadlığı uğrunda küçələrə çıxmış vətəndaşlarımıza

Həmin gün kimsə tərəfindən təşkil olunmamış möhtəşəm bir dəfn mərasimi keçirildi. Təsədüfi deyil ki, bu tarixi gün milli dirçəlişimizin vacib mərhələlərindən biri kimi hesab olunur. Həmin günlərdə azadlıq mücadiləsinə qalxmış xalqın iradəsini qıraraq böyük imperiyanı saxlamaq istəyirdilər. Amma xalqın iradəsi, mərdliyi sayəsində onların bu planları reallaşa bilmədi. Hətta qadınlarımız öz vətənlərini qorumaq üçün tərəkəmə-dırnağa qədər silahlənmiş ordunun qarşısına əliyalın çıxmışdılar. Odur ki, bu qanlı gün bizim tariximizə faciə ilə yanaşı,

qarşı insanlığa sığmayan vəhşiliklərin törədildiyini, əliyalın insanlara ağır silahlardan atəş açıldığını, hətta qocalara, qadınlara, uşaqlara belə rəhm edilmədiyini xatırladı: "Azərbaycan xalqının həyatında belə hadisələrdən biri 1990-cı ilin yanvar ayının 19-dan 20-nə keçən gecə baş verib. Bu hadisənin mahiyyəti illər keçdikcə daha da dərinləşir, böyük əhəmiyyət kəsb etməyə başlayır. Əliyalın insanlara qarşı ağır texnika, tanklarla vəhşicəsinə hücum edildiyi, insanların gülləbaran olunduğu bu gecə xalqımızın tarixindəki böyük faciələrindən biridir. Fövqəladə vəziyyətə, komendant saatına baxmayaraq, indiki müasir rabitə üsullarının olmaması halında belə, yanvarın 21-i səhər tezdən milyonlarla insan öz ürəklərinin çağırışı ilə "Azadlıq" meydanına toplanmışdı.

həm də əsl igidlik, qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olub. Xalqımız öz qanı bahasına azadlığına qovuşub". G. Gəraybəylinin sözlərinə görə, 20 Yanvar hadisələri tariximizdə bir dönüş nöqtəsi olaraq milli qürurun formalaşmasında, müstəqilliyin qorunub saxlanılmasında, bizim dünyaya xalqları arasında özünəməxsus yer tutduğumuzda böyük rol oynayır: "Biz hazırda da görürük ki, bu tarixi faciə həmin qırğından sonra dünyaya gələn gənclərimizə də böyük təsir göstərmiş, onlarda milli qürur hissələrini daha da gücləndirib. Biz hər birimiz dövlətimiz, müstəqilliyimiz uğrunda canlarından keçən oğullarımız, bacı və qardaşlarımızın ruhu qarşısında baş əyirik".

Rektor bildirdi ki, Heydər Əliyevin yenidən ölkə rəhbərliyinə qayıdırdığından sonra bu istiqamətdə böyük

həmin gecəni belə xatırladı: "Yanvarın 10-dan etibarən şəhərdə böyük təxribatlar gedirdi. Bizi çağırıb dedilər ki, şəhərdə böyük qırğın gözlənilir, bütün xəstələri evə yazın, tez bir zamanda xəstəxanaları boşaldın. Elə həmin gün hardansa təzə yataq dəstləri gətirib xəstəxanaya düzdülər. Elə bil hamı nəşə gözləyirdi. Və belə də oldu. Heç bir xəbərdarlıq olmadan 19-u gecəsi Bakının hər tərəfindən şəhərə qoşun yeridildi. İnsanları qıra-qıra şəhərin mərkəzinə doğru irəliləyirdilər. Xəstəxana yaralılarla dolub daşırdı, hətta dəhlizlər də xəstələrlə doluydu".

"Həmin gecə açılan ölüməşən güllələrin bir neçəsi indi də mənim stolumun üstündədir" deyən professor qeyd etdi ki, bu faciədən 27 il keçməsinə baxmayaraq, 20 yanvar hadisələri hər kəsin yaddaşına əbədi həkk olunub. Biz hamımız bu gün qazandığımız müstəqilliyimizə görə məhz həmin şəhidlərə borcluyuq".

Daha sonra ATU-nun I cərrahi xəstəliklər kafedrasının dosenti Səxavət Rəfiyev də həmin müdhiş gecədə yaşanan o acı həqiqətlərdən söz açaraq dedi ki, yollar bağlı olduğundan, həkimlər böyük çətinliklə özlərini xəstəxanaya çatdırırdılar: "Xəstəxananın həyatında izdiham vardı. Həkimlər az, əməliyyat otaqları isə yaralılarla dolu idi. İnsanlara tibbi yardımın göstərilməsində Tibb Universitetinin tələbələri böyük köməklik etdilər. O gecə yaralılara yardım göstərən həkimlərə, tibb

Yaddaşlarımızdan heç vaxt silinməyəcək bu gecədə verdiyimiz şəhidlər Azərbaycan tarixində növbəti qəhrəmanlıq səhifəsini yazmış oldular. Çox şükür ki, bu gün müstəqillik. Azərbaycanın sükani etibarlı əllərdədir".

Tələbələr adından çıxış edən II müalicə profilaktika fakültəsinin V kurs tələbəsi Nailə Şirəliyeva 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-ə keçən gecə amansızcasına qətlə yetirilən günahsız insanların xatirəsini gənclərin daim əziz tutduğunu, eyni zamanda öz ölkəsinin, xalqının müstəqilliyi yolunda şəhid olanlarla qürur duyduqlarını bildirib: "Artıq müstəqil Azərbaycanımızın azad vətəndaşlığı. Müstəqilliyimizin əbədi olduğunu bütün dünyaya sübut edəcəyik". Şəhidlərin heç zaman unudulmayacağını, respublikamızda və eləcə də dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən soydaşlarımızın qəlbində əbədi yaşayacaqlarını söyləyən N. Şirəliyeva gənc həkimlərin öz peşələrinə daha məsuliyyətlə yanaşmalı olduqlarını vurğuladı.

Toplantını yekunlaşdıran universitetin rəhbəri, professor G. Gəraybəyli Azərbaycanın hər bir övladının bu hadisə haqqında saatlarla danışa biləcəyini qeyd edərək bir daha xatırlatdı ki, həmin gün xalqımız öz qəhrəman övladlarını itirsə də qazandıqı azad, müstəqil Azərbaycan dövləti oldu.

Yanvarın 24-də Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində (AzMİU) görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin 120 illik yubileyinə həsr olunan tədbir keçirilib.

danışılıb. Diqqətə çatdırılıb ki, Əziz Əliyev Böyük Vətən Müharibəsi dövründə ordu hərbi şurasının üzvü kimi İrana ezam olunub, 1941–1942-ci illərdə orada sovet qoşun hissələrinin siyasi komissarı vəzifəsində çalışıb. Dövlət xadiminin həyatındakı mühüm dövrlərdən biri də Dağıstana rəhbərlik etdiyi illər olub. Belə ki, 1942-ci ildə Əziz Əliyevin Dağıstan Vilayət Partiya Komitəsinin birinci katibi seçilməsi onun təkcə Azərbaycanda deyil, keçmiş SSRİ-də də böyük nüfuza malik olduğunu sübut edib. Altı il bu vəzifədə çalışmış Əziz Əliyev Dağıstanın həyatının bütün sahələrində böyük irəliləyişə nail olub, Azərbaycan–Dağıstan dostluğunun daha da möhkəmlənməsinə əvəzsiz töhfə verib.

Universitetin ictimai fənlər kafedrasının dosenti Könül Əliyeva Əziz Əliyevin xalqımız və dövlətimiz üçün gördüyü böyük işlərdən, onun İranda və Dağıstanda çalışdığı illərdə mil-

ATU-nun prorektoru görkəmli alim Əziz Əliyevin xidmətləri haqqında çıxış edib

Tədbirdə universitetin rektoru, professor Gülçöhrə Məmmədova alimin yubileyinin keçirilməsi barədə Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncamı xatırladı. Vurğulanıb ki, bununla əlaqədar ölkə miqyasında Əziz Əliyevin yubiley mərasimlərinin geniş qeyd olunması məqsədilə xüsusi tədbirlər planı işlənib hazırlanıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, görkəmli alim və dövlət xadimi fəaliyyətə başlamazdan əvvəl bütöv bir həyat məktəbi keçib, kifayət qədər təcrübə əldə edib. Rektor deyib: “Əziz Əliyev XX əsrin əvvəllərindən ömrünün sonunadək dövlət quruculuğu işlərində, eləcə də səhiyyə, tibb elmi və təhsili sahələrində əldə etdiyi elmi bilik və bacarıqlarını dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsinə, Azərbaycan səhiyyəsinin təşəkkülünə və inkişafına, milli tibb kadrlarının hazırlanmasına həsr edib. O, Azərbaycanın inkişafında son dərəcə böyük xidmətlər göstərmiş, təkcə ölkəmizdə deyil, onun hüdudlarından kənar da tanınıb”.

Sonra Azərbaycan Tibb Universitetinin prorektoru Rauf Bəylərov görkəmli alimin mənalı ömür yolu və ölkəmizdə səhiyyənin inkişafındakı əvəzolunmaz xidmətləri barədə geniş məruzə ilə çıxış edib.

AzMİU-nun ictimai fənlər kafedrasının dosenti İzzət Musayeva Əziz Əliyevin müxtəlif məsul vəzifələrdə çalışaraq dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsində səmərəli fəaliyyətindən

li məsələyə önəm verməsindən, milli kadrların yetişdirilməsindəki xidmətlərindən danışılıb.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Əziz Əliyevin adının əbədləşdirilməsi üçün Dağıstanda, Ma-haçqalanın mərkəzi küçələrindən birinə onun adı verilib, burada heykəli ucaldılıb. Həmin işlərin görülməsinə memar kimi cəlb olunan Azərbaycan Memarlar İttifaqının sədri, AzMİU-nun kafedra müdiri Elbay Qasımsadə ötən ilin mayında Dağıstanda gördükləri işlərdən da-

nişib. Bildirilib ki, Əziz Əliyevin adını daşıyan küçədə onun heykəli ucaldılıb. Abidəni görkəmli heykəltəraş Ömər Eldarov hazırlayıb.

Türkmənistan gəncləri ATU-nun rezidenti olmaq istəyir

Azərbaycan Tibb Universiteti beynəlxalq əlaqələrini gücləndirir. Belə ki, hər həftə müxtəlif ölkələrdən universitetimizə gələn qonaqlar, mütəxəssislər burada tələbə və rezidentlər üçün yaradılan şərait, tədrisin səviyyəsi ilə yaxından tanış olurlar.

yədə aparılmasına imkan verdiyini söyləyən qonaqlar Türkmənistan vətəndaşlarının qardaş Azərbaycanda rezidentura pilləsində tibb təhsilini davam etdirməkdə maraqlı olduqlarını da diqqətə çatdırıblar.

Görüşdə qeyd olunub ki,

Yanvarın 16-da Türkmənistan Respublikasının rəsmi təmsilçiləri ATU-da görüş keçiriblər. Türkmənistanın Azərbaycanda səfirliyinin attaşesi cənab Atamurat Ballıbayev və səfirliyin III katibi xanım Bahargül Berdiyeva ATU-da təhsil alan əcnəbi tələbələr arasında Türkmənistandan olanların sayının artdığını bildiriblər. Səfirlik nümayəndələri əcnəbi tələbələr üçün yaradılmış şəraitdən məmnun qaldıqlarını deyiblər. Universitetdə mövcud infrastrukturun tədrisin beynəlxalq standartlara uyğun səviy-

Azərbaycan Tibb Universiteti xarici tələbələrinin sayına görə ölkəmizdə 1-ci yer tutur. Hazırda 26 ölkədən 1500-ə yaxın xarici tələbə ATU-da müxtəlif pillələrdə tibb, əczaçılıq, stomatologiya ixtisasları üzrə təhsil alırlar. İldən-ildə əcnəbi tələbələrin sayı artır.

Türkmənistan diplomatları ilə görüşdə ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Nadir Zeynalov, xarici tələbələrlə iş üzrə dekan İsmayıl Əfəndiyev və dekan müavini Niyazi Hacıadə iştirak ediblər.

ATU-nun mətbuat xidməti

Azərbaycanda təhsil alan iranlı tələbələrin Elmi-Mədəni və İdman Birliyi Nümayəndələrinin Bəyanatı

Biz, Azərbaycanda təhsil alan iranlı tələbələrin Elmi-Mədəni və İdman Birliyi nümayəndələri bildirik ki, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecədən 27 il ötməsinə baxmayaraq, Sovet ordusunun Bakıda dinc əhaliyə qarşı törətdiyi dəhşətli qırğını heç bir zaman unutmayacağıq. Həmin gecə Ermənistanın işğalçı iddialarına qarşı çıxan qardaş Azərbaycan xalqı Bakının küçə və meydanlarına çıxaraq öz haqqını tələb edirdi.

Azərbaycan xalqının qəhrəman oğul və qızları bir nəfər kimi öz etiraz səsinə qaldıraraq dinc vasitələrlə hüquqlarının qorunmasını istəyirdilər. Ancaq Sovet rəhbərliyinin bir-başla göstərişi ilə xalqın bu dinc mübarizəsinə qarşı yeridilən qoşun Bakıda misli görünməmiş qanlı faciyyəyə səbəb oldu. Belə ki, Sovet qoşunlarının törətdiyi qırğın nəticəsində Bakıda 134 dinc vətəndaş öldürüldü, 600-dən çox insan yaralandı, 800-dən

çox adam isə haqsız yerə həbs edildi. Qətlə yetirilənlər arasında beş millətin nümayəndələri, o cümlədən uşaqlar, qocalar, qadınlar və əlillər də var idi.

Allahın biz insanlara göndərdiyi müqəddəs Quran kitabında buyrulur: “Şəhidlərə ölü deməyin, onlar diridirlər və Allahın nemətləri ilə faydalanırlar, ancaq siz bunu bilmirsiniz.”

Ümumiyyətlə, şəhidlik ölümlərin ən şərəflisidir. Şəhidlər sərvəri İmam Hüseyn Əleyhissəlamın gözəl bir kəlamı vardır: “Mən ölümü xoşbəxtlik, zalımlara tabe halda yaşamağı isə zillət sayıram.”

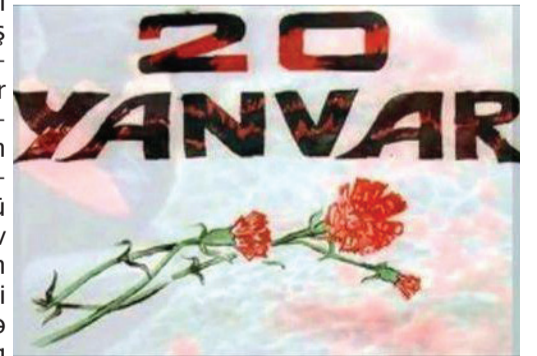
Təsədüfi deyil ki, şəhid olmağı əbədi səadətə çatmaq kimi qəbul edən İran xalqı, xüsusilə də İranın gəncləri bu uca mövqeyə çatmaq məqsədilə mübarizənin ən çətin anlarında ölümə meydan oxudular və şəhid olmağa belə hazır oldular. İran Prezidenti möhtərəm Həsən Ruhani şəhidləri böyük qüdrət və mühüm bir sərmayə adlandıraraq demişdir: “Fədakarlıq dərşini şəhidlər və əlillərdən, habelə onların ailələrindən öyrənmək lazımdır.”

Bu günlərdə Azərbaycan Respublika-

sının Prezidenti İlham Əliyev İran İslam Respublikasının Azərbaycanda səfirliyində olanda İranın keçmiş Prezidenti Ayətullah Əkbər Haşimi Rəfsəncaninin vəfatı ilə əlaqədar başsağlığı vermiş, matəm kitabına ürək sözlərini yazmış və onun İran-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafı üçün çox böyük işlər gördüyünü qeyd etmişdir. Prezident İlham Əliyev həmçinin demişdir: “Mən bundan sonra da çalışacağam ki, hörmətli həmkarım cənab Ruhani ilə birlikdə İran-Azərbaycan dostluq və qardaşlıq əlaqələrini inkişaf etdirim.”

Biz - Azərbaycanda təhsil alan iranlı tələbələr də İran Respublikası və Azərbaycan Respublikası arasındakı mövcud qardaşlıq və dostluq münasibətlərindən məmnunluğumuzu bildirir, bu münasibətlərin getdikcə daha da inkişaf edəcəyinə əmin olduğumuzu bir daha bəyan edirik.

Bəli, artıq 27 ildir ki, dünya, o cümlədən də İran xalqı qanlı 20 Yanvar faciəsini həmişə Azərbaycan xalqının ümumxalqı hüznünü, həm də milli vətənpərvərlik günü kimi qeyd edir. Biz bu münasibətlə müxtəlif tədbirlər,

o cümlədən konfranslar, sərgilər təşkil etməklə Azərbaycana həmdərd və həmrəy olduğumuzu nümayiş etdirir, cənab İlham Əliyevin 2017-ci ili “İslam Həmrəyliyi İli”-adlandırmasını alqışlarıq. Biz, iranlı tələbələrin Azərbaycanda birliyi olaraq 20 Yanvar faciəsi xatirəsini dərin ehtiramla yad edir və bəşəriyyətə qarşı törədilən hər növ bütün cinayətləri, terror aktlarını pisləyirik.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Qayıdan qırtlaq siniri cihazının tətbiqi ilə aparılan uğurlu əməliyyat

Azərbaycan Tibb Universitetinin həkimləri bir-birinin ardınca mürəkkəb cərrahi əməliyyatları icra edirlər. Bu günlərdə ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasında belə əməliyyatlardan biri - total tireoidektomiya əməliyyatı uğurla icra olunub.

1989-cu il təvəllüdü xəstə boyunda şişkinlik, boğulma, tənqəfəslik, əsəbilik kimi əlamətlərlə klinikaya müraciət edib. Qalxanabənzər vəzidə problemləri olan xəstə biopsiya olunduqdan sonra onun üzərində cərrahi əməliyyat aparılması haqqında qərar verilib. Beləliklə, xəstədə total tireoidektomiya – qalxanabənzər vəzin tamamilə çıxarılması əməliyyatı icra olunub.

ATU-nun I cərrahi xəstəliklər kafedrasının assistenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, cərrah-endokrinoloq Azər Hümətovun sözlərinə görə, çıxarılan vəzidə təxminən 2 santimetrə yaxın ölçüdə düyün aşkarlanıb. Sağ payda yerləşən bu düyün 18 mmX21mm ölçüdə soyed və sistoz komponentlərindən təşkil olunmuş çoxlu sayda makro və mikrokalsinatlarla malik perinodulyar qanlanması olan düyün idi. Total intubasion narkoz altında sinir cihazının müşayiəti ilə total tireoidektomiya əməliyyatı icra olundu. Məlumdur ki, qalxanabənzər vəzin arxa səthində qayıdan qırtlaq siniri yerləşir.

Məhz həmin qayıdan qırtlaq siniri bilavasitə bizim səs tellərimizi inervasiya edir. Bu əməliyyatın üstünlüyü ondadır ki, sinir cihazından istifadə etməklə biz bu sinirin zədələnməsinin qarşısını alırıq, onu qoruyuruq. Bu sinir cihazının iş prinsipi əsasında sinirə göndərilən impuls nəticəsində səs telləri yığılır və hərəkətə gəlir. Bu hərəkət həmin cihazın intubasiya borusuna bağlanan aktiv aparat tərəfindən qəbul olunur və monitora görüntü şəklində çıxarılır. Bununla da həmin sinirin zədələnməsinin qarşısını alırıq”.

Beləliklə, Tədris Cərrahiyyə Klinikasında xəstənin səs tellərinə toxunulmadan total tireoidektomiya əməliyyatı uğurla tamamlandı. Xəstə elə həmin gün evə buraxılıb. Klinikanın həkimlərinin bacarığı sayəsində səs tellərini innervasiya edən siniri zədələnməyən bu xanım ATU-nun həkim briqadasına səmimi təşəkkürünü bildirib.

Azərbaycanda şəkərli diabet xəstəsi üzərində aparılan mürəkkəb əməliyyat uğurla başa çatıb. Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasında 51 yaşlı kişini əməliyyat olunduqdan sonra ölümdən qaytarmaq mümkün olub.

Klinikanın ümumi cərrah-transplantoloji, dosent Sadiq Həmzəyev bildirir ki, şəkərli diabeti olan xəstə sol ayağın total fleqmonası-absesi ilə klinikaya müraciət edib. Uzun müddət şəkərli diabeti olan bu xəstənin ayağında travmadan sonra ağrılar başlayıb iki həftə müalicə olsa da, ayaqda tam hərəkətsizlik, şişkinlik, qızdırma olub.

Klinikada xəstəyə sol ayağı ətrafda total nekrozlaşma-abses diaqnozu təyin edilib. Ayaqda geniş kəsiklər aparılıb, nekrotik toxumalar təmizlənilib, 2 litrə yaxın irinli nekrotik kütlə çıxarılıb. Diz oynağında, oynaq-daxili nekrotik kütlə təmizləndikdən sonra bütün yerlərdə yaralar drenaj edilib.

Həkimin sözlərinə görə, ilk olaraq belə ağır xəstələri sepsisdən – ölümdən xilas etmək vəzifəsi öndə dayanır: “Daha sonra ayağı amputa-

Şəkər xəstəsinin ayağından 2 litr irin çıxarıldı

siyadan qorumaq, növbəti mərhələdə isə ətrafın dayaq-hərəkət funksiyasının maksimum qorunması vəzifəsi vacibdir. Biz artıq ilk iki vəzifəni yerinə yetirmişik. İndi ətrafın maksimum dayaq-hərəkət funksiyasının saxlanılmasına çalışırıq”. Hazırda xəstəyə arteriya daxili gündəlik inyeksiyalar vurulur, yara təmizlənilir.

S.Həmzəyev bildirib ki, bu cür ağır xəstəliklər zamanı bəzən ətrafın (ayağın) itirilməsi və ölüm halları baş verir. Əksər hallarda xəstənin səhlənkərligi, diaqnozun vaxtında təyin edilməməsi, erkən adekvat müalicənin aparılmaması bu cür gecikmiş ağır fəsadların yaranmasına gətirib çıxarır. Belə hallarda xəstənin yeganə xilas – radikal geniş kəsiklərin aparılması, nekrotik toxumaların təmizlənməsi, həssas antibiotiklərin dezintoksikasiyası və bədənin gücləndirilməsindən, ətrafın gündəlik sanasiyası tədbirlərindən asılıdır.

Şəkərli diabet xəstələri pəhrizini

saxlamalı, qanda şəkərin səviyyəsini tənzimləməli, aktiv həyat təzi keçirməli və vaxtaşırı müalicə alınmalıdır. S.Həmzəyev qeyd edir ki,

son zamanlarda qida məhsullarının keyfiyyətinin pis olması belə xəstələrin sayının artmasına şərait yaradır.

ATU-nun mətbuat xidməti

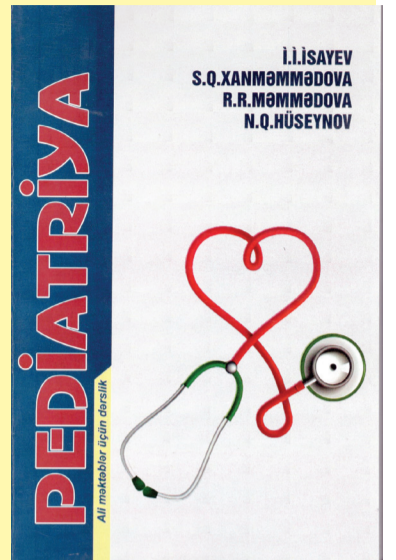
Kafedranın kitab rəfi

İsayev İ.İ., Xanməmmədova S.Q., Məmmədova R.R. və Hüseynov N.Q. tərəfindən yazılmış "Pediatriya" (Ali məktəblər üçün dərslik, Bakı, 2017, 480 səh.)

Kitab Azərbaycan Tibb Universitetində baza - tibb təhsilinin uşaq xəstəliklərinin propedeutikası və uşaq xəstəlikləri üzrə tədris proqramı əsasında tərtib edilmiş ilk orijinal dərslikdir. Dərslikdə pediatriyanın qısa inkişaf tarixi, pediatriyada deontologiya məsələləri, uşaq yaşının dövrləri, ayrı-ayrı orqan və sistemlərin anatom-fizioloji yaş xüsusiyyətləri, sağlam uşağın inkişafı, qidalanmanın müasir prinsipləri, pediatriyanın müxtəlif bölmələrinə daxil olan xəstəliklərin etiologiyası, patogenezi, klinikası, diaqnostikası, müalicə və profilaktikası verilmişdir. Kitabda erkən yaşda rast gəlinən əsas xəstəliklər, ürək-damar,

tənəffüs, həzm, sidik – ifrazat, endokrin, qanyaradıcı sistemlərin, revmatoloji xəstəliklərin, həmçinin, neonatologiya və uşaq infeksiya xəstəlikləri, vərəm və respublikamızda aparılan immuno-profilaktikanın şərhini vermişdir. Dərslik tibb təhsili verən ali məktəb tələbələri və həkimlər üçün nəzərdə tutulmuş, tərtib edilən son illərin elmi məlumatlarından və müvafiq ədəbiyyat materiallarından istifadə edilmişdir.

Dərsliyə Azərbaycan Tibb Universitetinin II uşaq xəstəlikləri kafedrasının müdiri, respublikanın əməkdar həkimi, əməkdar elm xadimi,

tibb elmləri doktoru, professor A.A.Eyyubova və Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Pediatriya kafedrasının dosenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru F.A.Qarayev rəy vermişlər.

ATU-nun tələbəsi Prezident yanında Gənclər Fondunun keçirdiyi VIII qrant müsabiqəsinin qalibi olub

Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) AIV kurs tələbəsi Kamran Məmmədov Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Gənclər Fondunun keçirdiyi VIII qrant müsabiqəsinin qalibi olub.

Əsas məqsədi gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və şahmat idmanının gənclər arasında təbliği olan layihədə 30 nəfər uşaq və yeniyetmə iştirak edib.

Layihənin rəhbəri Kamran Məmmədovun sözlərinə görə, 30 uşaq və yeniyetmə arasında baş tutmuş çempionat 7 turdan ibarət olub. Çempionatda iştirakçılar 2 yaş qrupunda mübarizə aparıblar.

Qaliblər sertifikat və hədiyyələrlə təltif olunublar. Təltifetmə mərasimində Gəncə şəhər Şahmat Məktəbinin müəllim və hakim heyəti ilə yanaşı Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin, Gəncə şəhər Gənclər və İdman İdarəsinin nümayəndələri, eləcə də valideynlər iştirak

ediblər.

Qeyd edək ki, Gəncədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən "Gəncə Şahmat Şəhəri" layihəsi Gəncə Şahmat məktəbində keçirilib. Çempionatın keçirilməsinə Gəncə şəhər Şahmat Məktəbi ilə yanaşı Gəncə şəhər Gənclər və İdman İdarəsi də yaxından dəstək olub.

Mütəxəssis sözü

Sinir mənşəli pozğunluğun həzm sistemi orqanlarında yaratdığı problemlər və həkim tövsiyəsi

◆ Ali sinir fəaliyyətində olan pozğunluq ya üzvi dəyişiklik, ya da funksional pozğunluq nəticəsində həzm sistemi orqanlarında özünü büruzə verir.

Bu haqda klinikanın mətbuat xidmətinə Tədris Terapevtik Klinikasının dosenti, fizioterapevt Paşa Mehdiyev açıqlama verib.

O bildirib ki, mədə-bağırsaq sistemi xəstəlikləri içərisində ən çox yayılan mədə və onikibarmaq bağırsağın xora xəstəliyidir.

“Keçmişdə bunun etologiyasında nevroloji amilin üstünlük təşkil etdiyini deyildirdi. Stress, əsəb sarsıntıları ilə bağlı olan bir xəstəlik kimi bunu qiymətləndirirdilər. Elm inkişaf etdikcə bu xəstəliyin başqa səbəbləri ortaya çıxdı, burada tək sinir faktoru yox, başqa amillərin də rolu olduğu məlum oldu.

Xora xəstəliyinin ümumi orqanizmin xəstəliyi olması ilə bağlı fikirlər mövcuddur. Sadəcə olaraq mədə və onikibarmaq bağırsağın xəstəliyi selikli və əzələ qişalarının zədələnməsi ilə özünü göstərir. Xora xəstəliyi zamanı xəstə olan şəxs pəhriz sistemində əməl etməlidir. Buna əməl olunmazsa, xoranın əmələ gəlməsinə əlverişli şərait yaranar”.

P.Mehdiyev qeyd edib ki, qıcıqlanmış bağırsaq sindromu xəstəliyi də geniş yayılmış xəstəliklər sırasına daxildir.

“Bu xəstəlik də məhz funksional pozğunluq kimi xarakterizə edilir və sinir mənşəli olur. Elə insan var ki, bu xəstəlik onda ya ishal, ya da qəbzlik formasında özünü büruzə verir. ABŞ-da orta yaşlı əhalinin 20-40%-də bu xəstəliyə rast gəlinir. Bu hal həyəcanla müşayiət olunur və ishal, ürəkbulanma, qusma əlamətləri olur. Bu zaman əsasən sakitləşdirici dərman vasitələrindən istifadə etmək lazımdır. Antibiotiklərdən istifadə isə

qətiyyətlə tövsiyə olunmur. Adətən, ilkin olaraq ishalı dayandıran, sinir sistemini sakitləşdirən dərmanların qəbul edilməsi məqsədəuyğundur. Xüsusilə, təbii müalicəvi üsullardan, bitkilərdən istifadə, eyni zamanda mühiti dəyişmək, idman, dəniz, üzgüçülük kimi amillər də bu xəstəlikdə çox effektiv təsir göstərir”.

Sinir mənşəli pozğunluğa xüsusilə öd kisəsində rast gəlinməsi deyən, P. Mehdiyev buna öd kisəsinin diskineziyası deyildiyini bildirib.

“Bir şeyi xüsusi olaraq vurğulamaq istəyirəm ki, bu, iltihab mənşəli pozğunluq deyil. Öd kisəsində heç bir iltihab əlamətləri olmur. Bu zaman sağ qabırğa altı nahiyədə diskomfort halları, bəzi hallarda öd xaric olması, ağız boşluğunda acılıq, ürəkbulanma əlamətləri olur. Belə hallarda antibiotiklərdən, ödqovucularından istifadə etmək heç bir fayda vermir. Yəni də deyirəm ki, təbii vasitələrdən istifadə daha məsləhətlidir. İş və yuxu rejimini tənzimləmək isə mütləqdir.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) verdiyi bir tərif var: “İnsan mütləq yaşayış və iş yerindən getməlidir”. Vacib deyil ki, yaxşı yemək yesin, çox yatsın, insan onu qıcıqlandıran mühitdən mütləq uzaqlaşmalıdır. İstirahət budur”.

Pərvin ARZUQIZI

Dünya Səhiyyə Təşkilatının baş direktoru vəzifəsinə namizədlərin adları açıqlanıb

Dünya Səhiyyə Təşkilatının (DST) İcraiyyə Komitəsi səsvermə

yolu ilə qurumun baş direktoru vəzifəsinə üç namizəd irəli sürüb. Onların adları Dünya Səhiyyə Assambleyasına təqdim olunacaq.

AZƏRTAC DST-nin saytına istinadla xəbər verir ki, səsvermədən əvvəl üzv dövlətlər beş namizədlə müsahibə aparıblar. Namizədliyi irəli sürülən 3 nəfərin – Tednos Adhanom Gebreyesus (Efiopiya), David Nabarro (Böyük Britaniya) və Sani Niştarin (Pakistan) adları yanvarın 25-də ümumi axşam iclasında elan edilib.

DST-nin üzvü olan dövlətlər 2017-ci ilin mayında Dünya Səhiyyə Assambleyasının sessiyasında keçiriləcək səsvermə zamanı bu üç namizəddən birini seçməlidirlər. Yeni baş direktor vəzifəsinin icrasına 2017-ci ilin iyulunda başlayacaq.

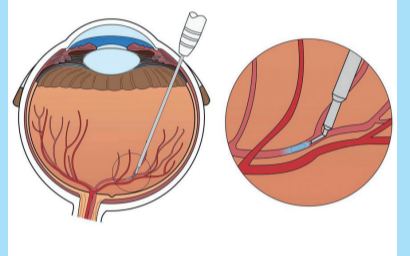

World Health Organization

DST-nin üzvü olan dövlətlər 2017-ci ilin mayında Dünya Səhiyyə Assambleyasının sessiyasında keçiriləcək səsvermə zamanı bu üç namizəddən birini seçməlidirlər. Yeni baş direktor vəzifəsinin icrasına 2017-ci ilin iyulunda başlayacaq.

Robot-cərrah gözün tor qişasının okklüziya xəstəliyinin müalicəsinə kömək edib

Gözün tor qişasının okklüziya xəstəliyi onun damarlarından birinin tıxanmasında ifadə olunur, bu da görmənin zəifləməsinə gətirib çıxarır. Tromboz fəsadlarının qarşısını almaq məqsədilə müalicə üçün adətən gözdaxili inyeksiyalardan istifadə olunur, lakin indiyə qədər trombların aradan qaldırılması üçün universal üsul yox idi. Venanın diametri çox kiçik (0,1 millimetr) olduğundan, damarlara iynə daxil edilərkən onların zədələnməsi riski yüksəkdir.

AZƏRTAC “Naked Science” saytına istinadla xəbər verir ki, belçikalı alimlər venanın tor qişasının kateterləşməsi (RVC) metodu yaradıblar. Bu halda xüsusi robotdan istifadə edilməsi nəzərdə tutulur. Əməliyyatın gedişində cərrah həmin robotun köməyi ilə diametri 0,03 millimetr olan iynəni tromblanmış venaya daxil edir. Bu zaman robot həkimin mikrohərəkətlərini sabitləşdirir, iynə damara daxil ediləndən sonra inyeksiya

tamamilə başa çatana qədər 10 dəqiqədən artıq müddətdə həmin iynəni tutub saxlayır.

Həkimlərin sözlərinə görə, yeni robot konkret pasiyent üzərində sınaqdan keçirilib. Hazırda xəstə özünü yaxşı hiss edir. Sınaqların ikinci mərhələsində mütəxəssislər bu prosedurun klinik effektlərini yoxlayacaq, o cümlədən pasiyentin görmə qabiliyyətinin bərpa olunma dərəcəsinə qiymətləndirəcəklər. Bildirilir ki, robot-cərrahın yaradılması üçün yeddi il araşdırma aparılıb.

Beynin fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması üçün 5 MƏSLƏHƏT

- İnsan beyninin normal fəaliyyəti üçün sağlam və tamdəyərli qidalanma çox vacibdir.

Məsləhət 1. Bəzi qida məhsulları var ki, bu məhsullar beynin fəaliyyətinə müsbət təsir edir. Məsələn, beyin üçün Omega-3 yağlı turşular çox vacibdir. Bu turşularla zəngin olan məhsul balıqdır.

Növbəti beyin üçün vacib olan maddə fenilalanin amin turşusudur. Bu əvəzolunmaz amin turşusu orqanizmdə sintez olunmur və mütləq qida ilə orqanizmə daxil olunmalıdır. Fenilalanin ətdə, balıqda, yumurtada, süddə, kəsmikdə, xamada var.

Digər vacib amin turşusu triptofandır. Triptofan beyin hüceyrələrinin qocalmasının qarşısını alır.

Triptofan hind quşu və toyuq əti, banan, qoz, fındıq, badam, keşyü kimi məhsullarda var.

Lizin amin turşusu təfəkkürü aktivləşdirir. Bu maddə acı şokoladın, kakaonun, qoz, fındıq, badam, araxis, cücərdilmiş buğda, lobya, noxud və s. kimi məhsulların tərkibinə daxildir.

Beynimiz şirin qidalarda xoşlayır. qlükoza beynin normal fəaliyyəti üçün ən vacib maddələrdən biridir. qlükozanı bal, şirin meyvələr, quru meyvələr kimi faydalı məhsullardan alın.

Məsləhət 2. Beyini nə qədər çox yükləsəniz, beyin o qədər yaxşı işləyəcək. Bu təsdiq olunmuş qaydadır. Təbii ki, söhbət həddən artıq yükləmələrdən getmir.

Beyninizi daim məşq et-

dirin – yeni kitablar oxuyun, xarici dillər, şeirlər öyrənin, krossvordlar həll edin, şaxmatı oynayın və s.

Bütün ömrünü elmi kəşfiyyatlara həsr etmiş alimlərin beyini qoca yaşlarına kimi sağlam və cavan qalır.

Məsləhət 3. Beynin normal fəaliyyəti üçün ona kifayət qədər oksigen lazımdır. Hər gün 1-2 saat

ərzində havada olun.

Məsləhət 4. Fiziki aktivlik, idman orqanizmdə qan dövranını yaxşılaşdırır. Təbii ki, bu zaman beynimizin qan dövranı da yaxşılaşır.

Məsləhət 5. Kifayət qədər yatın. Daim az yatan insanların yaddaşı və diqqəti zəifləyir.

Beynin fəaliyyətini yaxşılaşdıran xüsusi dərman preparatları mövcuddur.

Belə preparatlar “nootrop” adlandırılır. Lakin bir çox həkimlər hesab edir ki, bu preparatlar sağlam insanlara (və xüsusilə də sağlam uşaqlara) təyin etmək düzgün deyil. Bu preparatların əksər hissəsi beyin funksiyalarının ciddi pozulmaları olan insanlar üçün (məsələn, Alsqeymer xəstəliyi olanlar və s.) nəzərdə tutulub.

Beyin fəaliyyətini yaxşılaşdıran təbii vasitə – qinko biloba bitkisidir. Bu bitki beynin fəaliyyətini stimullaşdırır. Bitkinin əsasında çoxlu sayda təbii nootrop preparatları mövcuddur. Özünüzdə beyin fəaliyyətinin zəiflənməsini hiss etdikdə həkimlə məsləhətləşdikdən sonra bu preparatı qəbul edə bilərsiniz.

Ayaqüstə əldə telefon tutmaq bədənə təzyiq edir

Son 10 ildə texnologiya inanılmaz dərəcədə dəyişib, ancaq bizim bioloji təkamülümüz bu inkişafdan geri qalır.

Hələ bir müddət əvvəl sensor ekranlı və video əlaqəli telefonlar fantastika kimi görünərdə, hazırda bu heç kimi təəccübləndirmir.

Bu mükəmməldir, lakin bu texnologiyaların gətirdiyi vərdişlər sağlamlığımıza köklü şəkildə təsir edir və təbii ki, müsbət istiqamətdə deyil...

Bilirsinizmi ki, ayaqüstə dayanaraq bir əlinizdə telefon tutduqda bədəniniz sanki boynunuzda 6 yaşlı uşağı saxlayırmısınız kimi ağırlıq hiss edir?

Siz supermarketdə növbədə dayandıqda Facebook səhifənizə göz gəzdirərkən və ya WhatsApp-da kiməsə mesaj göndərərkən bədəninizə düşən təzyiq analoji olaraq 27 kq-a bərabər olur.

Nyu-Yorkda tibbi reabilitasiya klinikasının onurğa sütunu bölməsinin həkimi Kernet Hansraj başınızı əyrək mobil telefona baxdığınız zaman

bədəninizi nələr baş verdiyinin virtual modelini hazırlayıb.

Boynunuzu biraz qabağa verərək başınızı aşağı əydiyiniz zaman boynun fəqərələrinə elə dərəcədə təzyiq edirsiniz ki, bunu ağılınıza belə gətirə bilməzsiniz. Əgər bu halda 2-4 saat qalırınsızsa, deməli, həyəcan təbili çalmağın vaxtıdır.

Hansraj "Surgical Technology International" jurnalında dərc olunan məqaləsində qeyd edir ki, düzgün qamət qulaqların çiyinlərlə eyni zolaqda olduğu duruşdur. Bu vəziyyət stress dərəcəsini azaldır və kortizol

səviyyəsini aşağı salır. Bu səbəbdən də qeyri-düzgün duruş forması bədən vaxtından əvvəl sızmağa və amortizasiyasına (dəyərlərini itirməsinə) yol açmaqla yanaşı eyni zamanda xroniki depressiya və halsızlığın mümkün səbəblərindən biridir.

Bu problemin yaranmasının qarşısını almaq üçün telefonu düz qarşınızda, gözlərinizin səviyyəsində saxlayın. Başınızı əyməyin. Mətnin yazılması zaman planşeti 30 dərəcə bucaq altında tutmağa çalışın, elə ki, onun küncü biləklərinizi qorusun. Boyun çiyinlərlə eyni səviyyədə qalmalıdır.

Balqabaq şirəsinin faydalı və müalicəvi xüsusiyyətləri

Balqabaq şirəsi unikal müalicəvi məhsuldur. Onun tərkibində A, B, E, K vitaminləri, müxtəlif minerallar və s. faydalı maddələr var.

Balqabağın bişirilməsi zamanı bu maddələrin bir çox hissəsi dağılır, şirədə isə onlar saxlanılır.

Balqabaq şirəsi pektinlərlə zəngindir. Pektinlər orqanizmi ziyanlı maddələrdən təmizləyir, bağırsaqların fəaliyyətini yaxşılaşdırır.

Balqabaq şirəsi ürək-damar sistemi xəstəlikləri olan insanlar üçün çox faydalıdır.

Bu şirə kişi sağlamlığına da müsbət təsir edir. Prostat vəzi xəstəlikləri olan kişilərə həkimlər hər gün, gündə 1 stəkan olmaqla bu şirəni qəbul etmək tövsiyə

edirlər. Müalicə kursu - 2-3 həftə.

Balqabaq şirəsi orqanizmə cavanlaşdırıcı təsir edir, orqanizmin tonusunu artırır.

Qara ciyər xəstəlikləri zamanı da şirə müalicəvi və profilaktik

orqanizmdən xaric edir.

A vitamini və karotinlə zəngin olan balqabaq şirəsini uşaqların qidalanmasına daxil etmək lazımdır. A vitamini uşağın boyatma və inkişaf proseslərində böyük rol oynayır.

Soyuq fəsillərdə balqabaq şirəsi soyuqdəymə xəstəlikləri zamanı müalicəvi vasitə kimi istifadə oluna bilər. Bunun üçün 1/2 stəkan təzə balqabaq şirəsinə 1 çay qaşığı bal əlavə edib gün ərzində 2 dəfə qəbul etmək lazımdır. Bu qarışıq insanın immun sistemini gücləndirir ki, orqanizm daha fəal şəkildə viruslarla mübarizə aparır.

Xəstəliklərin profilaktikası üçün və orqanizmi möhkəmləndirmək məqsədi ilə balqabaq şirəsini hər səhər acqarına yeməkdən 20-30 dəqiqə əvvəl qəbul etmək lazımdır.

Balqabaq şirəsi bağırsaqları yaxşı "işlədir". Bu səbəbdən qəbizlikdən əziyyət çəkən insanlar bu şirəni tez-tez qəbul etməlidir.

Balqabaq şirəsini hazırladıqdan dərhal sonra qəbul etmək lazımdır və şirəni təzə alma, kök şirələri ilə qarışdırmaq olar.

Bəzi mədə-bağırsaq sistemi xəstəlikləri zamanı, ishala meyillik olduqda bu şirə insana ziyan vura bilər.

saglamolun.az

Ziba İbrahimxəlil qızı Əliyeva

Universitetin Latın dili kafedrasına ağır itki üz vermişdir. Uzun müddət Latın dili kafedrasında baş müəllim işləmiş Ziba İbrahimxəlil qızı Əliyeva dünyasını dəyişib.

Ziba Əliyeva 1932-ci ildə Ağstafa rayonunda ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. Orta təhsilini həmin rayonda alan Ziba xanım 1948-ci ildə Azərbaycan Xarici Dillər İnstitutuna daxil olmuş və 1953-cü ildə həmin institutu fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. O, ali təhsilini başa vurduqdan sonra 1953-1964-cü illərdə əmək fəaliyyətinə orta məktəbdə müəllim kimi davam etdirmişdir.

1964-cü ildən N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun latın dili kafedrasında müəllim vəzifəsinə işə qəbul olunan Z.Əliyeva ömrünün sonuna qədər həmin kafedranın baş müəllimi olaraq çalışmışdır.

İşlədiyi illər ərzində Ziba xanım universitetin ictimai həyatında da fəal iştirak etmişdir. Belə ki, o 1970-1990-cı illərdə universitetin həmkarlar təşkilatının büro üzvü kimi aktiv fəaliyyət göstərmişdir.

Ziba xanım 40-dan artıq elmi

məqalənin, o cümlədən əcazılıq fakültəsi üçün yazılan "Latın dili və əcazılıq terminləri" dərəcə vəsaitinin, "Kliniki terminlər lüğəti"nin müəlliflərindən biridir.

Ziba xanım bir insan kimi o qədər həssas, o qədər səmimi idi ki, onu bir dəfə görməklə bu gözəl xanımı xoş duyğularla xatırlamalısınız. Fədakar ana, sevimli nənə, qayğıkeş və həssas müəllim ömrü yaşamış Ziba xanım əzizlərinin və onu tanıyanların, həmçinin dərslər dediyi sevimli tələbələrinin qəlbində əbədi yaşayacaqdır

Allah rəhmət eləsin, qəbri nurla dolsun!!

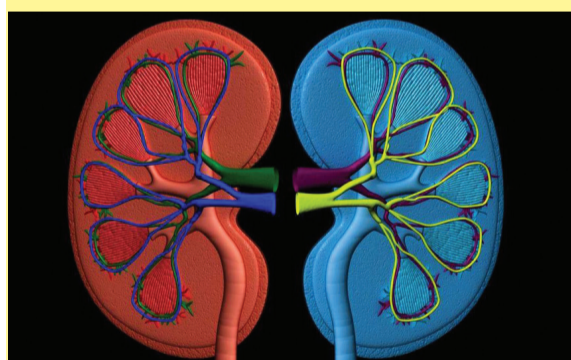
Latın dili kafedrasının əməkdaşları

Böyrək çatışmazlığından əziyyət çəkənlərin əksəriyyəti depressiya dərmanları qəbul etməlidirlər

Amerika alimləri böyrək çatışmazlığından əziyyət çəkən xəstələrin əksəriyyətinin kliniki göstəricilərinə baxaraq, depressiya dərmanları qəbul etmədiklərini aşkar ediblər.

dan əziyyət çəkən 101 nəfər arasında sorğu aparıblar. Sorğu depressiya əlamətləri və müalicə kursunun gedişatına aid idi.

Araşdırmalar zamanı 101 nəfərdən 39-da depressiya əlamətləri müşahidə edildi. 18 haldan 11-də depressiya əleyhinə dərmanların qəbulu həkim tərəfindən məsləhət görülməsə də, xəstələrin 91 faizinin özlərinin bu tipli preparatları qəbul etməkdən imtina etdikləri bəlli olub.

AZƏRTAC Naked Science saytına istinadla xəbər verir ki, tədqiqatlar çərçivəsində elm adamları hər ay kəskin və xroniki böyrək çatışmazlığın-

Tədqiqatçıların fikrincə, bu göstərici adığedən xəstəlikdən əziyyət çəkən insanların müalicə istiqamətinə yenidən baxılmasını tələb edir.

Mixəyin inanılmaz təsiri

Zehni yorğunluq başağrısı və yuxusuzluq kimi hallara səbəb olur, sosial həyatımıza mənfi təsir göstərir.

Mütəxəssislər həm bədən, həm də zehnin yorğunluğunu aradan qaldırmaq üçün mixəkdən yararlanmağı tövsiyə edirlər.

Zehni yorğunluğu aradan qaldırmaq üçün mixəkdən istifadə qaydası belədir:

Bir stəkan qaynar suyun içərisinə 9-10 ədəd mixək atıb 5-6 dəqiqə dəmlənməyini gözləyin. Çayı ilq

şəkildə için. İçdikdən sonra yorğunluğunuzun azaldığını hiss edəcəksiniz. Bu çaydan hər gün 1 stəkan içmək olar. Çayı səhər saatlarında içməyiniz məsləhətdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ
KAFEDRALAR ÜZRƏ AŞAĞIDAKI
YERLƏRİ TUTMAQ ÜÇÜN
MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Kafedraların professorları
(elmlər doktorları):

- I uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer
- Psixiatriya kafedrası - 1 yer
- Bioloji kimya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Farmakologiya kafedrası - 1 yer

Kafedraların dosentləri
(fəlsəfə doktorları):

- I uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Psixiatriya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- II uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- İctimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Latın dili kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)

Kafedraların assistentləri:

- İmmunologiya kursu - 1 yer
- II məməliq və ginekologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- İnsan anatomiyası kafedrası - 2 yer
- Fizioterapiya və idman təbabəti kafedrası - 1 yer
- Ortopedik stomatologiya kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)

Kafedraların müəllimləri:

- Xarici dillər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Hərbi tibb fakültəsinin tibbi profilaktika kafedrası - 1 yer
- Hərbi tibb fakültəsinin hərbi terapiya kafedrası - 1 yer

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlərin təqdim olunma müddəti elan qəzetdə dərc olunduğu gündən 30 gün keçmədəkdir. Sənədlər rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvana təqdim edilməlidir:

AZ 1007, Bakı şəhəri, Ənvər Qasımzadə küçəsi 14:
Telefon: (012) 597-43-23

Etibarsız sayılır

Stomatologiya fakültəsinin IV kurs, 740^a qrup tələbəsi Əmirməsud Əlipursərvərinin adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 8^a qrup tələbəsi İmanov Eşqin Bəhriş oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin V kurs, 310^a qrup tələbəsi Yusifzadə Elmar Elçin oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin IV kurs, 280^b qrup tələbəsi Ədilova Tünzalə Rövşən qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 361^a qrup tələbəsi Quliyev Elmır İzafət oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 12^b qrup tələbəsi Arıkan İbrahim Atilla oğlunun adına verilmiş tələbə bileti və qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin VI kurs, 380^a qrup tələbəsi Elias Rayanın adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İsgəndərov İlqar İsfəndiyar oğluna 1997-ci ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən pediatriya ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs, 245^b qrup tələbəsi Usubaliev Məhəmməd Səxavəddin oğlunun adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Tibb aləmində

Siqaret əlindən çox ağır xəstəliyin yaranma riskini artırır

Siqaret 50-dən çox ağır xəstəliyin yaranma riskini artırır. Bunlardan bəziləri ölümcül, bəziləri isə sağalmaz xroniki xəstəliklərdir. Ağciyər xərçənginin 90 faiz səbəbi tütünçəkmədir.

Bu zərərli alışqanlığın fəsadları haqqında Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasından AZƏRTAC-a bildirlərlər ki, siqaret ağız, dodaq, boğaz, səs telləri, qida borusu, sidik kisəsi, böyrək, qaraciyər, mədə və mədəaltı vəzi xərçənginə səbəb ola bilər.

Tütün məmulatları ürəyi və qan damarlarını zədələyərək ürəyin koronar xəstəlikləri, miokard infarktı, insult və periferik damar xəstəliklərinə gətirib çıxarıb, ağciyərlər və tənəffüs yollarına təsiri nəticəsində xroniki bronxit, emfizema və pnevmoniya kimi xəstəliklər yaradır.

Kanadalı həkimlər dünyada ilk dəfə xəstənin ağciyərini tamamilə kəsib götürüblər

Kanadalı həkimlər dünyada ilk dəfə ağciyərini zədələyən, ağır xəstəlikdən əziyyət çəkən pasiyent üzərində unikal cərrahiyyə əməliyyatı aparıblar.

AZƏRTAC "TSN" saytına istinadla xəbər verir ki, infeksiyanın öhdəsindən gələ bilməyən və donor orqan tapmayan həkimlər radikal addım ataraq, xəstənin zədələnmiş ağciyərini tamamilə kəsib götürmək qərarına gəliblər.

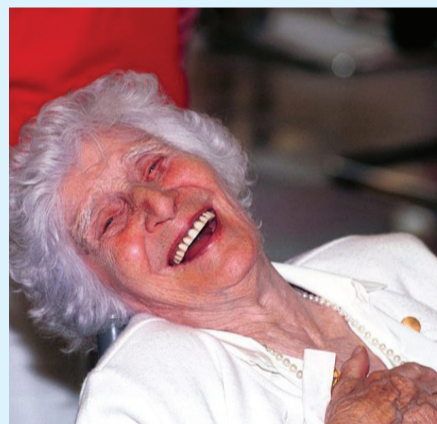
Otuz iki yaşlı qadın 6 gün süni koma vəziyyətində olub. Bu müddət ərzində onun ağciyəri funksiyasını qanı oksigenlə zənginləşdirən və karbonu kənarlaşdıran texnika yerinə yetirib. Sonra donor orqan tapılıb və həkimlər uğurlu transplantasiya əməliyyatı aparıblar.

Hazırda pasiyent sağalmağa üzrədir. Onu daha bir köçürülmə əməliyyatı gözləyir, çünki xəstəlik böyrəklərini də sıradan çıxarıb. Amma bu dəfə donor tez tapılıb və bir neçə aydan sonra əməliyyat aparmaq planlaşdırılıb.

◆Cenevrədə Dünya Səhiyyə Təşkilatı (DST) İcraiyyə Komitəsinin 140-cı sessiyası davam edir.

Qocalma heç də həmişə demensiya ilə nəticələnmir

AZƏRTAC BMT-nin Xəbərlər Mərkəzinə istinadla bildirir ki, sessiya iştirakçıları yaddaşın, təfəkkürün və davranışın deqradasiya etdiyi sindroma-demensiya qarşı mübarizə planını müzakirə edəcəklər.

Hazırda dünyada 47 milyon insan - planetin əhalisinin təxminən beş faizi demensiyadan əziyyət çəkir. Hər il 9,9 milyon insanda de-

mensiya yaranır. DST ekspertləri ehtiyat edirlər ki, bu xəstəlikdən əziyyət çəkənlərin sayı 2030-cu ildə 75 milyona çata bilər, 2050-ci ildə isə 130 milyonu ötür keçər. Hazırda belə xəstələrin 60 faizi aşağı və orta səviyyəli gəlirə malik ölkələrdə yaşayır. Xəstəliyin ən geniş yayılan forması Altsheymerdir. Sindromun bütün hallarının 60-70 faizi bu xəstəliyin payına düşür. Damar demensiyası və Levi cisimcikli demensiya da xəstəliyin yayılmış formalarıdır. Pasiyentlərdə xəstəliyin müxtəlif formalarının eyni vaxtda olması halına tez-tez rast gəlinir. Demensiyanın formaları arasında dəqiq sərhəd yoxdur. Beynin zədələnməsinə gətirib çıxaran müxtəlif xəstəliklər və travmalar demensiya yaradır. Xəstəliyi yaradan amillər sırasındada yaş mühüm rol oynayır. Lakin həkimlər əmindirlər ki, qocal-

ma heç də həmişə demensiya ilə nəticələnmir.

Bəzi tədqiqatlar göstərib ki, koqnitiv pozulmaların yaranması ilə həyat tərzi və yoluxucu olmayan xəstəliklərə gətirib çıxaran risk amilləri arasında qarşılıqlı əlaqə mövcuddur. Bu amillərə oturaq həyat tərzi, piylənmə, düzgün qidalanmama, siqaret çəkmək, çoxlu alkoqol qəbul etmək, habelə orta yaş dövründə yaranan depressiya, təhsilin aşağı səviyyəsi, sosial təcridolma və intellektual fəaliyyətin olmaması aiddir.

DST-nin 2017-2025-ci illər üçün yeni fəaliyyət planı demensiyanın profilaktikasına yönələn səyləri möhkəmləndirmək və bu xəstəlikdən əziyyət çəkən adamlara və onların qayyumlarına normal həyat tərzi üçün şərait yaratmaq məsələlərini əhatə edir.

Allah rəhmət eləsin!

Bioloji kimya kafedrasının əməkdaşları kafedranın asisstantı Ellada Hüseynovaya atası

Eldar kişinin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

I cərrahi xəstəliklər kafedrasının əməkdaşları kafedranın asisstantı Əmrah Əhmədova anası

Sənəm xanımın

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Uşaq cərrahlığı kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Zemfira Səlimxanovaya qardaşı

Orxan Səlimxanovun

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Farmakologiya kafedrasının əməkdaşları və hərbi tibb fakültəsinin III kurs, 1110^b qrup tələbələri farmakologiya kafedrasının asisstantı

Mədinə xanım İbrahimovanın

vaxtsiz vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Farmakologiya kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Aydın Əliyevə bacısı

Məhəbbət xanım Yusifovanın vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələnir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98^c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya H - 022633
İndeks -0269
Sayı 1800